

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESA

LĒMUMS
PAR JAUTĀJUMU UZDOŠANU EIROPAS SAVIENĪBAS TIESAI
PREJUDICIĀLA NOLĒMUMA PIENĒMŠANAI
LIETĀ Nr. 2018-18-01

Rīgā

2019. gada 4. jūnijā

Latvijas Republikas Satversmes tiesa šādā sastāvā: tiesas sēdes priekšsēdētāja Ineta Ziemele, tiesneši Sanita Osipova, Aldis Laviņš, Gunārs Kusiņš, Daiga Rezevska, Jānis Neimanis un Artūrs Kučs,

pēc personas B (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) konstitucionālās sūdzības,

pamatojoties uz Latvijas Republikas Satversmes 85. pantu un Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu, 17. panta pirmās daļas 11. punktu, 19.² un 28.¹ pantu,

rakstveida procesā 2019. gada 8. maija tiesas sēdē izskatot lietu “Par Ceļu satiksmes likuma 14.¹ panta otrās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 96. pantam”,

konstatēja:

1. Saeima 1997. gada 1. oktobrī pieņēma Ceļu satiksmes likumu, kas stājās spēkā 1997. gada 4. novembrī.

Saeima 2005. gada 26. maijā pieņēma likumu “Grozījumi Ceļu satiksmes likumā”, kas stājās spēkā 2005. gada 29. jūnijā. Ar šā likuma 14. pantu Ceļu satiksmes likuma 14.¹ panta otrā daļa tika izteikta šādā redakcijā:

“(2) Informācija par juridiskajai personai piederošu transportlīdzekli, par personas tiesībām vadīt transportlīdzekļus, par likumā noteiktajā termiņā personas neapmaksātajiem sodiem, kas piemēroti par pārkāpumiem ceļu satiksmē, kā arī pārējā transportlīdzekļu un to vadītāju valsts reģistrā esošā informācija ir vispārpieejama informācija.”

Saeima 2018. gada 12. aprīlī pieņēma likumu “Grozījumi Ceļu satiksmes likumā”, kas stājās spēkā 2018. gada 10. maijā. Ar šā likuma 3. pantu Ceļu satiksmes likuma 14.¹ panta otrā daļa tika izteikta jaunā – šādā redakcijā:

“(2) Informācija par juridiskajai personai piederošu transportlīdzekli, izņemot šā panta pirmajā daļā noteikto informāciju, par personas tiesībām vadīt transportlīdzekļus, par likumā noteiktajā termiņā personas neapmaksātajiem sodiem, kas piemēroti par pārkāpumiem ceļu satiksmē, kā arī pārējā transportlīdzekļu un to vadītāju valsts reģistrā un traktortehnikas un tās vadītāju informatīvajā sistēmā esošā informācija ir vispārpieejama informācija.”

2. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka Ceļu satiksmes likuma 14.¹ panta otrā daļa (turpmāk – apstrīdētā norma) neatbilst Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 96. pantam.

Valsts akciju sabiedrība “Ceļu satiksmes drošības direkcija” (turpmāk arī – Direkcija) uz Pieteikuma iesniedzēja vārda esot reģistrējusi transportlīdzekļu un to vadītāju valsts reģistrā pārkāpumu uzskaites punktus. Minētā informācija esot nodota atkalizmantošanai SIA “LURSOFT IT” un sabiedrībai ar ierobežotu atbildību “Firmas.lv” (turpmāk – Atkalizmantošanas komersanti), un tai par atlīdzību varot piekļūt jebkurš interesents.

Transportlīdzekļu un to vadītāju valsts reģistrā esošā informācija par Pieteikuma iesniedzēja pārkāpumu uzskaites punktiem esot uzskatāma par personas datiem, bet to glabāšana, iegūšana, izmantošana un nodošana – par datu apstrādi Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 27. aprīļa regulas (ES)

2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (turpmāk – Regula 2016/679) izpratnē. Direkcija minēto datu apstrādes kontekstā esot uzskatāma par pārzini, un tai esot pienākums pierādīt savas rīcības tiesiskumu un veiktās personas datu apstrādes pamatotību.

Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 26. jūnija direktīva 2013/37/ES, ar ko groza direktīvu 2003/98/EK par valsts sektora informācijas atkalizmantošanu, nosakot, ka informācijas atkalizmantošanas princips ir jāīsteno un jāpiemēro, pilnībā ievērojot principus, kas attiecas uz personas datu aizsardzību. Personas datu apstrādes tiesiskumu, arī tādā gadījumā, ja tie apstrādāti informācijas atkalizmantošanas mērķim, nevarot pamatot tikai ar nepieciešamību nodrošināt atkalizmantošanas principa īstenošanu vai ieviest minēto direktīvu. Direkcija nedrīkstot savā rīcībā esošo un tās radīto vispārpieejamo un ierobežotas pieejamības informāciju apstrādāt atkalizmantošanas mērķim.

No pieteikuma izriet Pieteikuma iesniedzēja viedoklis, ka transportlīdzekļu un to vadītāju valsts reģistrā esošā informācija par pārkāpumu uzskaites punktiem ir uzskatāma par personas datiem, kuri attiecas uz sodāmību administratīvo pārkāpumu lietās, un kā tāda ietilpst Regulas 2016/679 10. panta tvērumā. Personas datus par sodāmību administratīvo pārkāpumu lietās varot apstrādāt tikai likumā noteiktās personas un likumā noteiktajos gadījumos. Direkcijai šādas tiesības neesot noteiktas nevienā likumā.

Fiziskās personas datu aizsardzība ietilpstot Satversmes 96. pantā nostiprināto tiesību uz privātās dzīves neaizskaramību tvērumā. Pēc Pieteikuma iesniedzēja ieskata, saskaņā ar 29. panta darba grupas Atzinuma Nr. 01/2014 par vajadzīguma un samērīguma jēdziena un datu aizsardzības piemērošanu tiesībaizsardzības nozarē 3.20. apakšpunktu pasākumam, ar ko tiek ierobežotas pamattiesības, nevajadzētu būt plašākam, kā vajadzīgs attiecīgā likumīgā mērķa sasniegšanai. Personas datu apstrādē vajagot ievērot tiesiskuma, minimalitātes, taisnīguma un anonimitātes principus. Turklāt personas datu aizsardzības jomā nozīmīgi esot arī līdzdalības un pārskatāmības principi, kas prasot, lai persona

būtu informēta par to, kādām vajadzībām tās dati tiek apkopoti vai nodoti tālāk, un varētu šo procesu kontrolēt. Pat tādos gadījumos, kad personas dati tiek iegūti un apstrādāti uz likuma pamata, personai par to vajagot būt informētai, ciktāl likums neparedz citādi.

3. Institūcija, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeima – uzskata, ka apstrīdētā norma atbilst Satversmes 96. pantam.

Pēc Saeimas ieskata, apstrīdētās normas izvērtējuma robežas izskatāmajā lietā sniedzoties tiktāl, ciktāl apstrīdētā norma noteic, ka informācija par personai reģistrētajiem pārkāpumu uzskaites punktiem ir vispārpieejama informācija.

Apstrīdētā norma neesot izprotama ārpus tās piemērošanas prakses un tiesību sistēmas, kurā tā funkcionē. Atbilstoši apstrīdētajai normai jebkura persona varot iegūt informāciju par citai personai piemērotajiem aktuālajiem pārkāpumu uzskaites punktiem, šo informāciju vai nu izprasot tieši no Direkcijas, vai arī saņemot Atkalizmantošanas komersantu nodrošinātos pakalpojumus. Lai iegūtu informāciju par citai personai piemērotajiem aktuālajiem pārkāpumu uzskaites punktiem, pieprasītājam esot jāzina precīza šo personu identificējoša informācija – attiecīgā indivīda personas kods. Personas kods par priekšnoteikumu informācijas saņemšanai izraudzīts tādēļ, ka tas atšķirībā no personas vārda un uzvārda esot unikāls identifikators. Praksē informācija par pārkāpumu uzskaites punktiem, līdzīgi kā, piemēram, uzturlīdzekļu parādnieku datu publiskošanas gadījumos, netiekot automātiski padarīta pieejama visai sabiedrībai.

Apstrīdētā norma esot cieši saistīta ar pārkāpumu uzskaites punktu sistēmas ieviešanu Latvijā. Pārkāpumu uzskaites punktu sistēmas ieviešana tikusi plānota kā viens no ceļu satiksmes drošības uzlabošanas pasākumiem. Minētajai sistēmai esot izvirzīti divi būtiski uzdevumi – identificēt ceļu satiksmes noteikumus sistemātiski un ļaunprātīgi pārkāpjošus transportlīdzekļu vadītājus un preventīvi ietekmēt ceļu satiksmes dalībnieku uzvedību. Pēc pārkāpumu uzskaites punktu sistēmas ieviešanas esot secināts, ka iepriekš minētos uzdevumus nav iespējams pilnīgi un efektīvi paveikt, ja informācija par

sistēmiski un ļaunprātīgi ceļu satiksmes noteikumus pārkāpjošiem transportlīdzekļu vadītājiem nav vispārpieejama. Likumdevējs, nosakot minētajai informācijai vispārpieejamas informācijas statusu, esot nodrošinājis citām personām Satversmes 100. pantā paredzētās tiesības uz informācijas pieejamību un vienlaikus arī virsmērķa – citu personu tiesību aizsardzība un sabiedrības drošība – sasniegšanu.

Pārkāpumu uzskaites punkti nevarot tikt atzīti par datiem, kuri attiecas uz sodāmību administratīvo pārkāpumu lietās, Regulas 2016/679 10. panta izpratnē. Pārkāpumu uzskaites punkti neesot administratīvā soda veids. Latvijā līdzās transportlīdzekļu un to vadītāju valsts reģistram, kurā tiek reģistrēti pārkāpumu uzskaites punkti, pastāvot sodu reģistrs, kurā tiek veikta vienota uzskaitē par noziedzīgus nodarījumus un administratīvos pārkāpumus izdarījušām personām, lai veicinātu šādu nodarījumu un pārkāpumu novēršanu un atklāšanu. Ceļu satiksmes likuma 43.¹ panta pirmajā daļā esot skaidri noteikts, ka transportlīdzekļu vadītāju izdarītie administratīvie pārkāpumi tiek reģistrēti sodu reģistrā, bet pārkāpumu uzskaites punkti – transportlīdzekļu un to vadītāju valsts reģistrā.

Pat tad, ja Regulas 2016/679 10. pants būtu piemērojams attiecībā uz pārkāpumu uzskaites punktiem, Direkcijas veiktā pārkāpumu uzskaites punktu apstrāde pilnībā atbilstot attiecīgās normas prasībām. Direkcija, uzturot transportlīdzekļu un to vadītāju valsts reģistru, darbojoties publisko tiesību jomā un realizējot publiskas varas uzdevumus, kas tai noteikti Ceļu satiksmes likuma 4. panta piektajā daļā. Apstrādāt informāciju par pārkāpumu uzskaites punktiem atļaujot Latvijas tiesību akti, konkrētāk – Ceļu satiksmes likums, Ministru kabineta 2004. gada 21. jūnija noteikumi Nr. 551 “Pārkāpumu uzskaites punktu sistēmas piemērošanas noteikumi” (turpmāk – Noteikumi Nr. 551), kā arī Ministru kabineta 2014. gada 25. novembra noteikumi Nr. 725 “Transportlīdzekļu un to vadītāju valsts reģistrā un traktortehnikas un tās vadītāju informatīvajā sistēmā esošās informācijas pieprasīšanas kārtība” (turpmāk – Noteikumi Nr. 725). Minētās informācijas apstrāde esot pamatota ar Regulas 2016/679 6. panta pirmās daļas “c” un “e” apakšpunktu. Turklāt

piemērojamie tiesību akti paredzot atbilstošas datu subjektu tiesību un brīvību garantijas.

4. Pieaicinātā persona – Datu valsts inspekcija –, kas atbilstoši Fizisko personu datu apstrādes likuma 3. panta pirmajai daļai ir uzraudzības iestāde Regulas 2016/679 izpratnē, norāda, ka uz apstrīdētās normas pamata īstenotās datu apstrādes nozīmīgums un mērķis šobrīd neesot skaidri nosakāms. Tādējādi, iespējams, iztrūkstot apstrīdētajā normā ietvertā pamattiesību ierobežojuma leģitīmais mērķis un samērīgums.

Vērtējot apstrīdētās normas atbilstību Satversmei, visupirms būtu vērtējama jēdziena “pārkāpumu uzskaites punkti” tiesiskā daba un ietekme. Pārkāpumu uzskaites punktu reģistrācijas mērķis esot uzskaitīt administratīvos pārkāpumus ceļu satiksmē, lai atkarībā no to skaita varētu piemērot transportlīdzekļu vadītājiem papildu ietekmēšanas līdzekļus. Līdz ar to rodoties noteiktas tiesiskas sekas konkrētajiem transportlīdzekļu vadītājiem. Piemēram, sakrājot astoņus pārkāpumu uzskaites punktus, transportlīdzekļu vadītāji saņemot rakstveida aicinājumu noteiktā termiņā apmeklēt apmācības kursus par ceļu satiksmes drošības jautājumiem un drošas transportlīdzekļu vadīšanas jautājumiem vai arī braukšanas uzvedības korekcijas grupu nodarbības. Savukārt pēc 10 vai 16 pārkāpumu uzskaites punktu sakrāšanas transportlīdzekļu vadītājiem atkarībā no transportlīdzekļa vadīšanas stāža tiek piemērots transportlīdzekļa vadīšanas tiesību izmantošanas aizliegums. Tādējādi likumdevējs esot pieļāvis, ka līdzās saukšanai pie administratīvās atbildības tiek veidota arī pārkāpumu uzskaites punktu sistēma.

Pārkāpumu uzskaites punkti esot transportlīdzekļu un to vadītāju valsts reģistrā iekļautā informācija par transportlīdzekļu vadītājiem. Tie esot atzīstami arī par personas datiem Regulas 2016/679 izpratnē, jo tie attiecoties uz identificētu fizisko personu. Personas dati esot privātās dzīves sastāvdaļa.

Ievērojot pārkāpumu uzskaites punktu sistēmas tiesisko nozīmi ietekmēšanas līdzekļu un par pārkāpumiem ceļu satiksmē paredzēto naudas sodu piemērošanā, pārkāpumu uzskaites punkti, iespējams, esot uzskatāmi par tādiem

datiem, kas raksturo noteikto administratīvo atbildību ar soda raksturu, proti, par tādiem datiem, kuri attiecas uz personas atbildību un sodāmību administratīvo pārkāpumu lietās.

Personas dati, kuri satur informāciju gan par privāto dzīvi, gan par administratīvo atbildību (ar sodāmības raksturu), esot īpaši aizsargājami, un tas atspoguļojoties Satversmes 96. pantā un Regulā 2016/679. Ja jau apstrīdētajā normā paredzēts, ka informācija par likumā noteiktajā termiņā personas neapmaksātiem sodiem, kas piemēroti par pārkāpumiem ceļu satiksmē, ir vispārpieejama informācija, tad attiecīgajam pamattiesību ierobežojumam neapšaubāmi vajagot būt vērstam uz leģitīma mērķa sasniegšanu atbilstoši samērīguma principam.

Pēc Datu valsts inspekcijas ieskata, Saeimas atbildes rakstā ietvertā norāde uz apstrīdētās normas preventīvo raksturu un statistiku, kas atspoguļojot pozitīvas tendences, proti, ceļu satiksmes negadījumu skaita samazinājumu, neapliecina to, vai ceļu satiksmes negadījumu skaita samazinājums ir saistīts ar pārkāpumu uzskaites punktu sistēmas ieviešanu kā tādu vai arī to, ka informācijai par transportlīdzekļu vadītājiem reģistrētajiem pārkāpumu uzskaites punktiem ir vispārpieejamas informācijas statuss.

5. Valsts akciju sabiedrība “Ceļu satiksmes drošības direkcija” informē Satversmes tiesu, ka ir transportlīdzekļu un to vadītāju valsts reģistrā un ar to saistītajās apakšsistēmās veikusi Pieteikuma iesniedzēja personas datu apstrādi saistībā ar viņam piederošajiem transportlīdzekļiem un tiesībām tos vadīt, kā arī dažādiem ar to saistītiem ierobežojumiem.

Attiecībā uz Pieteikuma iesniedzēju kā fizisku personu transportlīdzekļu un to vadītāju valsts reģistrā esot iekļauta informācija par viņu kā transportlīdzekļa īpašnieku un transportlīdzekļa vadītāju, tajā skaitā:

1) vārds, uzvārds, sejas attēls, personas paraksta attēls, personas kods, dzimšanas datums, dzimums, valstiskā piederība;

2) deklarētās dzīvesvietas adrese brīdī, kad informācija tiek iekļauta transportlīdzekļu un to vadītāju valsts reģistrā;

3) ziņas par personu apliecinošu dokumentu brīdī, kad informācija tiek iekļauta transportlīdzekļu un to vadītāju valsts reģistrā;

4) ziņas par personas apmācību transportlīdzekļa vadīšanas tiesību iegūšanai, nokārtotajām teorētisko zināšanu un vadīšanas iemaņu pārbaudēm;

5) ziņas par ārsta vai ārstu komisijas atzinumu par transportlīdzekļa vadītāja pirmreizējo un kārtējo veselības pārbaudi;

6) ziņas par personai izsniegto vadīšanas tiesības apliecinošo dokumentu;

7) auditācijas pieraksti, kas veikti, izmantojot transportlīdzekļu un to vadītāju valsts reģistru, tostarp par personu veiktajām darbībām Direkcijas nodrošināto e-pakalpojumu ietvaros;

8) ziņas par personas slēgtajiem sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas līgumiem;

9) ziņas par transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa nomaksu;

10) ziņas par personas administratīvajiem pārkāpumiem ceļu satiksmē un tai reģistrētajiem pārkāpumu uzskaites punktiem, administratīvo sodu par apstāšanās vai stāvēšanas noteikumu pārkāpumu, kā arī administratīvo sodu par pārkāpumu, kas fiksēts ar tehniskiem līdzekļiem (fotoiekārtas vai videoiekārtas), un ar to saistītā informācija.

Apstrīdētajā normā minētā informācija esot vispārpieejama informācija, un normatīvie akti neparedzot ierobežojumus tās atkalizmantošanai. Līgumos ar Atkalizmantošanas komersantiem par informācijas atkalizmantošanu neesot paredzēta datu juridiska nodošana minētajiem komersantiem. Proti, ar Atkalizmantošanas komersantu izveidotiem programmnodrošinājuma rīkiem tiekot realizēta informācijas sniegšana šo komersantu klientiem tiešsaistes datu pārraides veidā, nodrošinot to, ka šī informācija ir pieejama tādā pašā apjomā, kādā tā pieejama Direkcijā. Turklāt Direkcija līgumos ar sadarbības partneriem par informācijas iegūšanu no transportlīdzekļu un to vadītāju valsts reģistra ietverot sadaļu, kurā informācijas ieguvējs apliecina, ka informāciju iegūs un iegūto informāciju izmantos tikai spēkā esošajos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā un līgumā norādītajiem mērķiem.

Vispārpieejamā informācija no transportlīdzekļu un to vadītāju valsts reģistra tiekot izsniegta, balstoties uz informācijas pieprasītāja rīcībā esošiem attiecīgo fizisko personu vai dokumentu (vadītāja apliecība) identificējošiem datiem.

6. Izskatāmajā lietā par pieaicinātajām personām atzīti arī tiesībsargs, Tieslietu ministrija, Satiksmes ministrija, *Mg. iur.* Agnese Boboviča, Signe Plūmiņa un *LL.M.* Katrīne Pļaviņa. Minētās personas sniegušas atšķirīgus viedokļus par Regulas 2016/679 normu interpretāciju un to, vai informācija par transportlīdzekļu vadītājiem reģistrētajiem pārkāpumu uzskaites punktiem ir atzīstama par personas datiem par sodāmību un pārkāpumiem vai ar tiem saistītiem drošības pasākumiem Regulas 2016/679 10. panta izpratnē.

secināja:

7. Saeima ir izteikusi apsvērumus par lietas izskatīšanas robežu precizēšanu. Proti, apstrīdētās normas satversmība esot izvērtējama, ciktāl šī norma noteic, ka informācija par personai piemērotajiem pārkāpumu uzskaites punktiem ir vispārpieejama informācija. Šāds viedoklis pamatots ar to, ka apstrīdētā norma attiecas uz plašu atšķirīgu situāciju kopumu, jo nosaka vispārpieejamas informācijas statusu dažāda veida informācijai. Likumdevēja apsvērumi par to, kādēļ katra veida informācijai, kas ietilpst apstrīdētās normas tvērumā, ir noteikts vispārpieejamas informācijas statuss, varot būt un esot atšķirīgi.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka procesuāla rakstura jautājumi parasti apskatāmi pirms tiesību normas satversmības izvērtēšanas, ciktāl nav nepieciešams izvērtēt atsevišķus lietas aspektus pēc būtības (*sk. Satversmes tiesas 2017. gada 11. oktobra sprieduma lietā Nr. 2017-10-01 10. punktu*). Lietas izskatīšanas robežu precizēšana ir procesuāls jautājums.

Līdz ar to Satversmes tiesa visupirms noskaidros, vai izskatāmās lietas robežas ir precizējamas.

8. Satversmes tiesa ir atzinusi, ka, ievērojot zināmus nosacījumus, ir pieļaujama vai pat nepieciešama pieteikuma iesniedzēja prasījuma precizēšana (*sk. Satversmes tiesas 2012. gada 19. decembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2012-03-01 13.1. punktu*). Ja konstitucionālajā sūdzībā apstrīdētā tiesību norma attiecas uz plašu atšķirīgu situāciju kopumu, Satversmes tiesa precizē, ciktāl tā izvērtēs apstrīdēto normu (*sk. Satversmes tiesas 2013. gada 24. oktobra sprieduma lietā Nr. 2012-23-01 11. punktu*). Šādā gadījumā būtiska nozīme prasījuma robežu noteikšanā ir tieši lietas faktiskajiem apstākļiem, kuros apstrīdētā norma ir aizskārusi pieteikuma iesniedzēja pamattiesības (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2011. gada 25. oktobra sprieduma lietā Nr. 2011-01-01 12. punktu*).

Apstrīdētā norma noteic, ka informācija par atsevišķām juridiskajām personām piederošiem transportlīdzekļiem, personas tiesībām vadīt transportlīdzekļus, likumā noteiktajā termiņā personas neapmaksātajiem sodiem, kas piemēroti par pārkāpumiem ceļu satiksmē, kā arī pārējā transportlīdzekļu un to vadītāju valsts reģistrā un traktortehnikas un tās vadītāju informatīvajā sistēmā esošā informācija ir vispārpieejama informācija. Tādējādi apstrīdētā norma vispārpieejamas informācijas statusu noteic dažādai informācijai un attiecas uz atšķirīgu situāciju kopumu.

Atbilstoši Ceļu satiksmes likuma 43.¹ panta pirmajai daļai transportlīdzekļu un to vadītāju valsts reģistrā tiek iekļauta citstarp informācija par transportlīdzekļu vadītājiem reģistrētajiem pārkāpumu uzskaites punktiem. Tādējādi apstrīdētā norma attiecas arī uz informāciju par transportlīdzekļu vadītājiem reģistrētajiem pārkāpumu uzskaites punktiem. Kā izriet no pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem, Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētā norma aizskar viņa tiesības tieši tādā ziņā, ka informācija par viņam reģistrētajiem pārkāpumu uzskaites punktiem ir vispārpieejama informācija. Turklāt arī Saeima atbildes rakstā norāda, ka par citu informāciju, kurai apstrīdētā norma paredz vispārpieejamas informācijas statusu, tās paustie apsvērumi varētu būt atšķirīgi.

Līdz ar to Satversmes tiesa apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 96. pantam izvērtēs tiktāl, ciktāl šī norma noteic, ka informācija par pārkāpumu uzskaites punktiem ir vispārpieejama informācija.

9. Pirms Satversmes tiesa vērtēs apstrīdētās normas atbilstību Satversmei, tā noskaidros pārkāpumu uzskaites punktu sistēmas tiesisko dabu.

Ceļu satiksmes likuma 43.¹ panta pirmā daļa noteic: lai ietekmētu transportlīdzekļu vadītāju uzvedību, veicinot transportlīdzekļu drošu vadīšanu un normatīvo aktu ievērošanu ceļu satiksmē, kā arī tāpēc, lai pēc iespējas mazāk būtu apdraudēta cilvēku dzīvība, veselība un manta, transportlīdzekļu vadītāju izdarītie administratīvie pārkāpumi tiek reģistrēti sodu reģistrā, bet pārkāpumu uzskaites punkti – transportlīdzekļu un to vadītāju valsts reģistrā. Tātad ceļu satiksmes drošības jomā Latvijā pastāv gan sodu reģistrs, gan transportlīdzekļu un to vadītāju valsts reģistrs.

Atbilstoši Sodu reģistra likuma 1. pantam ar minēto likumu paredzēts izveidot vienotu uzskaiti par noziedzīgus nodarījumus un administratīvos pārkāpumus izdarījušām personām, lai veicinātu šo nodarījumu un pārkāpumu novēršanu un atklāšanu, kā arī par tiem personai noteiktā soda izpildes un tiesību ierobežojumu kontroli. Turklāt saskaņā ar Sodu reģistra likuma 12. panta pirmo daļu šajā reģistrā tiek iekļautas arī ziņas par administratīvo pārkāpumu izdarījušo personu, tostarp informācija par izdarīto administratīvo pārkāpumu un piemēroto administratīvo sodu.

Savukārt attiecībā uz transportlīdzekļu un to vadītāju valsts reģistru Saeima norāda, ka pārkāpumu uzskaites punktu sistēmas ieviešana Latvijā tika plānota kā viens no risinājumiem ceļu satiksmes drošības uzlabošanai (*sk. Saeimas atbildes rakstu lietas materiālu 40. lp.*). Pārkāpumu uzskaites punktu sistēmas ieviešana tika saistīta ar šādiem uzdevumiem: pirmkārt, nošķirt sistemātiski un ļaunprātīgi ceļu satiksmes noteikumus pārkāpjošos transportlīdzekļu vadītājus no gadījuma rakstura pārkāpumus pieļaujošiem transportlīdzekļu vadītājiem, lai samazinātu ceļu satiksmes negadījumu skaitu valstī, un, otrkārt, radīt sistēmu, kas preventīvi ietekmē ceļu satiksmes dalībnieku

uzvedību un attieksmi pret ceļu satiksmi un pārējiem satiksmes dalībniekiem, motivējot ceļu satiksmes dalībniekus ievērot ceļu satiksmes noteikumus (*sk. Ministru kabineta 2000. gada 24. oktobra sēdes protokola Nr. 50 izrakstu; pieejams: www.vestnesis.lv*).

Pārkāpumu uzskaites punktu reģistrēšanas mērķis ir uzskaitīt administratīvos pārkāpumus ceļu satiksmē, lai atkarībā no to skaita varētu uzlikt transportlīdzekļu vadītājiem papildu ietekmēšanas līdzekļus (*sal. sk. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2010. gada 10. septembra lēmuma lietā SKA-749/2010 6. punktu*). Atbilstoši Noteikumu Nr. 551 1. un 4. punktam pārkāpumu uzskaites punkti par transportlīdzekļu vadītāju pieļautajiem administratīvajiem pārkāpumiem ceļu satiksmē tiek automātiski reģistrēti dienā, kad beidzies lēmuma par administratīvā soda piemērošanu pārsūdzēšanas termiņš. Saskaņā ar Noteikumu Nr. 551 12. punktu atkarībā no reģistrēto pārkāpumu uzskaites punktu skaita transportlīdzekļu vadītājiem tiek piemēroti ietekmēšanas līdzekļi: rakstisks brīdinājums, apmācības kursi (seminārs) ceļu satiksmes drošības jautājumos un transportlīdzekļa drošas vadīšanas jautājumos vai braukšanas uzvedības korekcijas grupu nodarbības, eksāmens ceļu satiksmes drošības jautājumos un transportlīdzekļu vadīšanas iemaņu pārbaude vai arī transportlīdzekļu vadīšanas tiesību izmantošanas aizliegums uz vienu gadu. Atbilstoši Noteikumu Nr. 551 7. punktam pārkāpumu uzskaites punkti tiek dzēsti, kad iestājas to noilgums.

10. Lai izvērtētu apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 96. pantā nostiprinātajām tiesībām uz privātās dzīves neaizskaramību, Satversmes tiesai visupirms jānoskaidro, kāds ir tiesību uz privātās dzīves neaizskaramību tvērums un vai apstrīdētā norma šīs tiesības izskatāmajā lietā ierobežo.

10.1. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētā norma aizskar viņam Satversmes 96. pantā noteiktās pamattiesības, jo pieļauj viņa personas datu apstrādi. Proti, apstrīdētā norma noteicot, ka informācija par Pieteikuma iesniedzējam reģistrētajiem pārkāpumu uzskaites punktiem ir vispārpieejama informācija un var tikt izpausta jebkurai personai.

Satversmes 96. pants noteic, ka ikvienam ir tiesības uz privātās dzīves, mājokļa un korespondences neaizskaramību. Konkretizējot minētajā pantā ietvertās tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību, Satversmes tiesa ir norādījusi, ka šīs tiesības aptver dažādus aspektus. Tās ietver indivīda tiesības uz savu privāto telpu, kur tas iespējami minimāli ciestu no valsts vai citu personu iejaukšanās, kā arī aizsargā indivīda fizisko un garīgo integritāti, godu un cieņu, identitāti un personas datus. Informācija par fizisko personu ietilpst jēdziena “tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību” saturā (*sal. sk. Satversmes tiesas 2016. gada 16. jūnija sprieduma lietā Nr. 2015-18-01 10. punktu*).

Satversmes 89. pants noteic, ka valsts atzīst un aizsargā cilvēka pamattiesības saskaņā ar Satversmi, likumiem un Latvijai saistošiem starptautiskajiem līgumiem. No šā panta izriet, ka likumdevēja mērķis ir panākt Satversmē ietverto cilvēktiesību normu harmoniju ar starptautisko tiesību normām. Latvijai saistošās starptautiskās cilvēktiesību normas un to piemērošanas prakse konstitucionālo tiesību līmenī kalpo arī par interpretācijas līdzekli, lai noteiktu pamattiesību un tiesiskas valsts principu saturu un apjomu, ciktāl tas nenoved pie Satversmē ietverto pamattiesību samazināšanas vai ierobežošanas (*sk., piemēram, Satversmes tiesas sprieduma lietā Nr. 2015-14-0103 15.1. punktu*).

Satversmes tiesa jau iepriekš, noskaidrojot Satversmes 96. pantā noteikto pamattiesību saturu kopsakarā ar Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 8. pantu, ir norādījusi, ka valsts institūcijām ir ne vien negatīvs pienākums atturēties no jebkādas nepamatotas iejaukšanās tiesībās uz privātās dzīves neaizskaramību, bet arī pozitīvs pienākums veikt šo tiesību aizsardzībai nepieciešamās darbības. Likumdevējam ir jāizveido tāds personas datu aizsardzības mehānisms, kas nodrošinātu to apstrādes atbilstību paredzētajam mērķim. Ar personas privāto dzīvi saistīto datu apstrāde, tostarp izpaušana un glabāšana, ietilpst personas tiesību uz privātās dzīves neaizskaramību tvērumā (*sk. Satversmes tiesas 2018. gada 11. oktobra sprieduma lietā Nr. 2017-30-01 11.2. punktu*).

10.2. Satversmes 68. pants noteic un Satversmes tiesa ir atzinusi, ka līdz ar līguma par Latvijas pievienošanos Eiropas Savienībai ratifikāciju Eiropas Savienības tiesības ir kļuvušas par neatņemamu Latvijas tiesību sistēmas sastāvdaļu. Tādējādi Latvijai, noskaidrojot nacionālo normatīvo aktu saturu un piemērojot tos, ir jāņem vērā demokrātiju stiprinošie Eiropas Savienības tiesību akti un Eiropas Savienības Tiesas judikatūrā nostiprinātā to interpretācija (*sal. sk. Satversmes tiesas 2019. gada 6. marta sprieduma lietā Nr. 2018-11-01 16.2. un 18.4.1. punktu*).

Līguma par Eiropas Savienības darbību 16. panta 1. punkts un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 8. panta 1. punkts noteic, ka ikvienai personai ir tiesības uz savu personas datu aizsardzību. Šo tiesību aizsardzību nosaka Regula 2016/679, kas aizstāj Eiropas Parlamenta un Padomes 1995. gada 24. oktobra direktīvu 95/46/EK par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti (turpmāk – Direktīva 95/46/EK).

Atbilstoši Regulas 2016/679 4. panta 1. punktam personas dati ir jebkura informācija, kas attiecas uz identificētu vai identificējamu fizisko personu. Identificējama fiziskā persona ir tāda persona, kuru var tieši vai netieši identificēt, jo īpaši atsaucoties uz identifikatoru, piemēram, minētās personas vārdu, uzvārdu, identifikācijas numuru, atrašanās vietas datiem, tiešsaistes identifikatoru vai vienu vai vairākiem minētajai fiziskajai personai raksturīgiem fiziskās, fizioloģiskās, ģenētiskās, garīgās, ekonomiskās, kultūras vai sociālās identitātes faktoriem. Savukārt atbilstoši Regulas 2016/679 4. panta 2. punktam apstrāde ir jebkura ar personas datiem vai personas datu kopumiem veikta darbība vai darbību kopums, ko veic ar vai bez automatizētiem līdzekļiem, tostarp izpaušana, nosūtīt, izplatīt vai citādi darīt tos pieejamus.

Eiropas Savienības Tiesa ir atzinusi, ka jebkurai personas datu apstrādei jāatbilst, pirmkārt, Regulas 2016/679 5. pantā ietvertajiem principiem attiecībā uz datu kvalitāti un, otrkārt, vienam no Regulas 2016/679 6. pantā noteiktajiem kritērijiem datu apstrādes atzīšanai par likumīgu (*sk. Eiropas Savienības Tiesas 2019. gada 16. janvāra sprieduma lietā C-496/17 “Deutsche Post”, ECLI:EU:C:2019:26, 57. punktu*). Turklāt atbilstoši Regulas 2016/679

10. pantam personas datu apstrādi par sodāmību un pārkāpumiem vai ar tiem saistītiem drošības pasākumiem, pamatojoties uz šīs regulas 6. panta 1. punktu, veic tikai oficiālas iestādes kontrolē vai tad, ja apstrādi atļauj Eiropas Savienības vai dalībvalsts tiesību akti, paredzot atbilstošas garantijas datu subjektu tiesībām un brīvībām. Šo prasību ievērošana ietilpst Satversmes 96. pantā nostiprināto tiesību uz privātās dzīves neaizskaramību tvērumā.

No Satversmes tiesas judikatūras izriet, ka atsevišķu kategoriju personas dati ir īpaši aizsargājami (*sal. sk. Satversmes tiesas 2016. gada 12. maija sprieduma lietā Nr. 2015-14-0103 15. punktu*). Ja reiz Regulas 2016/679 10. pants pieļauj minēto datu apstrādi tikai oficiālas iestādes kontrolē vai gadījumos, kad to atļauj Eiropas Savienības vai dalībvalsts tiesību akti, paredzot atbilstošas garantijas datu subjektu tiesībām un brīvībām, tad dalībvalsts tiesību aktā var tikt pieļauta tikai attiecīgajā tiesību normā ietvertā apstrādes subjekta veikta datu apstrāde, citstarp arī izpaušanas veidā. Tādējādi, pirmkārt, tas nozīmē, ka turpmāka minēto datu apstrāde ir pieļaujama tikai oficiālas iestādes kontrolē. Tomēr personas datu, kam ir noteikts vispārpieejamas informācijas statuss, apstrādi to neierobežotās piekļuves režīma dēļ nemaz nebūtu iespējams veikt tikai oficiālās iestādes kontrolē. Otrkārt, vispārpieejamas informācijas statusa noteikšana minētajai informācijai uz Eiropas Savienības vai dalībvalsts tiesību akta pamata pēc būtības varētu izslēgt atbilstošu garantiju paredzēšanu datu subjekta tiesībām un brīvībām, jo šāda informācija būtu pieejama jebkurai personai. Līdz ar to Satversmes 96. panta tvērumā ietilpst informācijas par fiziskas personas sodāmību un pārkāpumiem aizsardzība.

10.3. Apstrīdētā norma noteic vispārpieejamas informācijas statusu citstarp informācijai par transportlīdzekļu vadītājiem transportlīdzekļu un to vadītāju valsts reģistrā reģistrētajiem pārkāpumu uzskaites punktiem.

Saskaņā ar Informācijas atklātības likuma 10. panta trešo daļu vispārpieejamo informāciju var sniegt pēc privātpersonas pieprasījuma, kurā informācijas pieprasītājam nav īpaši jāpamato sava interese par šo informāciju, un tās saņemšanu pieprasītājam nevar liegt tāpēc, ka šī informācija neattiecas uz viņu. Savukārt atbilstoši Noteikumu Nr. 725 3.1. punktam un Ministru kabineta

2019. gada 30. aprīļa noteikumu Nr. 185 “Transportlīdzekļu un to vadītāju valsts reģistra noteikumi” 18. punktam Direkcija vispārpieejamo informāciju no transportlīdzekļu un to vadītāju valsts reģistra var sniegt rakstiski, izmantojot elektroniskos datu nesējus, izmantojot tiešsaistes datu pārraidi, kā arī pa tālruni, ja vispārpieejamā informācija nesatur personas datus. Tādējādi apstrīdētā norma rada jebkurai personai subjektīvas tiesības pieprasīt un saņemt no Direkcijas transportlīdzekļu un to vadītāju valsts reģistrā esošo informāciju par transportlīdzekļu vadītājiem reģistrētajiem pārkāpumu uzskaites punktiem. Neraugoties uz minēto, no lietas materiāliem izriet, ka apstrīdētās normas piemērošanas praksē informācija par konkrētiem transportlīdzekļu vadītājiem reģistrētajiem pārkāpumu uzskaites punktiem tās pieprasītājam tiek izsniegta tad, ja informācijas pieprasītājs norāda attiecīgo transportlīdzekļu vadītāju personas kodus (*sk. Saeimas atbildes rakstu, kā arī Tieslietu ministrijas un Satiksmes ministrijas viedokļus lietas materiālu 38., 132. un 140. lp.*).

Ievērojot visu iepriekš minēto, informācija par identificējamās fiziskās personas vārdu, uzvārdu un tai reģistrētajiem pārkāpumu uzskaites punktiem ir uzskatāma par personas datiem, bet to izpaušana – par personas datu apstrādi Satversmes 96. panta izpratnē. Tam, vai Direkcija informāciju par Pieteikuma iesniedzējam reģistrētajiem pārkāpumu uzskaites punktiem faktiski ir izpaudusi informācijas pieprasītājiem, nav izšķirošas nozīmes. Tā kā apstrīdētā norma pieļauj Pieteikuma iesniedzēja personas datu izpaušanu, līdz ar viņa pārkāpumu uzskaites punktu reģistrāciju transportlīdzekļu un to vadītāju valsts reģistrā Pieteikuma iesniedzējs ir nokļuvis apstrīdētās normas tvērumā.

Vienlaikus Satversmes tiesa secina, ka Ceļu satiksmes likuma 43.¹ panta pirmās daļas un Noteikumu Nr. 551 1., 4. un 6. punkta izriet tas, ka pārkāpumu uzskaites punkti personai tiek automātiski reģistrēti, ja attiecībā uz šo personu pieņemts lēmums par administratīvā soda piemērošanu un beidzies šā lēmuma pārsūdzēšanas termiņš. Tas nozīmē, ka pārkāpumu uzskaites punktu reģistrācijas vai to neesības fakts ļauj secināt, vai persona ir vai nav sodīta par administratīvo pārkāpumu ceļu satiksmē. Lai gan pārkāpumu uzskaites punkti ir informācija, kas saistīta ar transportlīdzekļu vadītāju sodāmību administratīvo pārkāpumu

lietās, Regulas 2016/679 10. pants pirmšķietami nenoteic, ka tas būtu piemērojams arī informācijai, kas saistīta ar personas sodāmību administratīvo pārkāpumu lietās.

11. Izskatāmajā lietā nepieciešams noskaidrot, kāds ir Regulas 2016/679 10. panta saturs. Līguma par Eiropas Savienības darbību 267. pants noteic, ka Eiropas Savienības Tiesas kompetencē ir sniegt prejudiciālus nolēmumus par Eiropas Savienības līgumu interpretāciju un Eiropas Savienības tiesību aktu spēkā esību un interpretāciju. Ja šāds jautājums radies lietā, ko izskata dalībvalsts tiesa, kuras lēmumi saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem nav pārsūdzami, tad šai tiesai jāvēršas Eiropas Savienības Tiesā. Satversmes tiesas nolēmumi nav pārsūdzami, tāpēc gadījumos, kad lietas iznākums ir atkarīgs no Eiropas Savienības tiesību aktu interpretācijas, Satversmes tiesai jāpārlicinās, vai attiecīgajos tiesību aktos noteiktais ir pietiekami skaidrs, bet, ja attiecīgās normas nav pietiekami skaidras, – vai šo jautājumu jau iepriekš ir izskaidrojusi Eiropas Savienības Tiesa (*sk. Satversmes tiesas 2018. gada 11. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2017-12-01 15. punktu*).

Regulas 2016/679 10. pants ir attiecināms uz personas datu apstrādi par sodāmību un pārkāpumiem vai ar tiem saistītiem drošības pasākumiem. Pirmšķietami šī norma neattiecas uz datiem par personas sodāmību administratīvo pārkāpumu lietās.

Atbilstoši Regulas 2016/679 ievada 9. apsvērumam Direktīvas 95/46/EK mērķi un principi joprojām ir spēkā, un saskaņā ar Regulas 2016/679 94. panta otro daļu atsauces uz atcelto direktīvu ir uzskatāmas par atsaucēm uz Regulu 2016/679. Direktīvas 95/46/EK 8. panta 5. punkts noteica, ka uz pārkāpumiem, sodāmību krimināllietās vai drošības pasākumiem attiecināmu datu apstrādi var veikt tikai valsts iestādes kontrolē vai tad, ja attiecīgās valsts tiesības pieļauj speciālu garantiju piemērošanu atbilstoši valsts piešķirtam izņēmuma statusam saskaņā ar šīs valsts noteikumiem, kas paredz konkrētas speciālas garantijas, tomēr pilnīgu reģistru par sodāmību krimināllietās var uzglabāt tikai valsts iestādes kontrolē. Dalībvalstis var paredzēt, ka uz

administratīvām sankcijām vai lēmumiem civillietās attiecināmi dati arī tiek apstrādāti valsts iestādes kontrolē. Tādējādi, pēc Satversmes tiesas ieskata, laikā, kad Direktīva 95/46/EK bija spēkā, dalībvalstīm bija pienākums nodrošināt īpašu prasību ievērošanu to personas datu apstrādē, kas bija attiecināmi uz pārkāpumiem, sodāmību krimināllietās vai drošības pasākumiem. Savukārt īpaša regulējuma noteikšana tiem personas datiem, kas bija attiecināmi uz administratīvajām sankcijām, bija dalībvalsts tiesības.

Latvijā Direktīvas 95/46/EK prasības tika ieviestas citstarp ar Fizisko personu datu aizsardzības likumu. Šā likuma 12. pants redakcijā, kas bija spēkā no 2007. gada 1. septembra, noteica, ka personas datus, kuri attiecas uz noziedzīgiem nodarījumiem, sodāmību krimināllietās un administratīvo pārkāpumu lietās, kā arī uz tiesas nolēmumu vai tiesas lietas materiāliem, drīkst apstrādāt tikai likumā noteiktās personas un likumā noteiktajos gadījumos. Fizisko personu datu aizsardzības likums zaudēja spēku 2018. gada 5. jūlijā, stājoties spēkā Fizisko personu datu apstrādes likumam, ar kuru pēc Regulas 2016/679 piemērošanas uzsākšanas paredzēts radīt tiesiskus priekšnoteikumus fiziskās personas datu aizsardzības sistēmas izveidošanai nacionālajā līmenī, paredzot šim nolūkam nepieciešamās institūcijas, nosakot to kompetenci un darbības pamatprincipus, kā arī reglamentējot datu aizsardzības speciālistu darbību un datu apstrādes un brīvas aprites noteikumus. Tādējādi jau vairāk nekā 10 gadu garumā līdz brīdim, kad tika uzsākta Regulas 2016/679 piemērošana, Latvijas tiesību sistēmā ar sodāmību krimināllietās un administratīvo pārkāpumu lietās saistīto personas datu apstrādei bija izvirzītas līdzīgas prasības.

Atbilstoši Regulas 2016/679 ievada 4. apsvērumam tiesības uz personas datu aizsardzību ir jāņem vērā saistībā ar to funkciju sabiedrībā. Pēc Satversmes tiesas ieskata, Regulas 2016/679 10. panta funkcija sabiedrībā ir personas datu par sodāmību un pārkāpumiem aizsardzība, sekmējot to, lai personas privātā un profesionālā dzīve netiktu nepamatoti negatīvi ietekmēta tādēļ, ka persona ir iepriekš sodīta. Šī funkcija varētu būt vienlīdz attiecināma uz personas datu aizsardzību par sodāmību kā krimināllietās, tā arī administratīvo pārkāpumu

lietās. Turklāt Satversmes tiesa, ņemot vērā Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6. pantu un atsaucoties uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru, ir atzinusi, ka attiecībā uz garantijām, kas personai izriet no tiesībām uz taisnīgu tiesu, administratīvo pārkāpumu lietas, pastāvot noteiktiem kritērijiem, var tikt pielīdzinātas krimināllietām (*sal. sk. Satversmes tiesas 2016. gada 15. novembra sprieduma lietā Nr. 2015-25-01 13. un 14. punktu*). Tas jāņem vērā arī attiecībā uz personas datu par sodāmību un pārkāpumiem aizsardzību.

Ja Regulas 2016/679 10. pants paredz īpašus noteikumus arī tādu personas datu apstrādei, kuri attiecas uz personas sodāmību un pārkāpumiem administratīvo pārkāpumu lietās tādā situācijā kā izskatāmajā lietā, tad informācijai par personai reģistrētajiem pārkāpumu uzskaites punktiem nevarētu tikt noteikts vispārpieejamas informācijas statuss.

Izskatāmajā tiesību jautājumā Eiropas Savienības Tiesas judikatūra nav izveidojusies. Ņemot vērā minētos apstākļus, Regulas 2016/679 normas nevarētu uzskatīt par tādām, kas paredz skaidrus un precīzus pienākumus, kuri to izpildes vai seku ziņā nav atkarīgi no jebkāda turpmāka akta pieņemšanas. Tādējādi *acte clair* doktrīna konkrētajā gadījumā nebūtu piemērojama un pastāv šaubas par to, vai Regula 2016/679 patiešām izvirza īpašas prasības tādu personas datu apstrādei, kuri attiecas uz sodāmību administratīvo pārkāpumu lietās.

12. Atbilstoši Līguma par Eiropas Savienības darbību 267. panta otrajai daļai dalībvalsts tiesa var vērsties Eiropas Savienības Tiesā arī tad, ja tā uzskata, ka ir vajadzīgs Eiropas Savienības Tiesas nolēmums par Eiropas Savienības iestāžu vai struktūru tiesību aktu interpretāciju.

Satversmes tiesa jau konstatēja, ka atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas judikatūrai jebkurai personas datu apstrādei ir jāatbilst arī Regulas 2016/679 5. pantā noteiktajiem principiem par datu kvalitāti (*sk. šā lēmuma 10.2. punktu*). Viens no šiem principiem ir “integritāte un konfidencialitāte”. Tas ir ietverts Regulas 2016/679 5. panta 1. punkta “f” apakšpunktā un noteic, ka personas dati tiek apstrādāti tādā veidā, lai tiktu nodrošināta atbilstoša personas datu drošība,

tostarp aizsardzība pret neatļautu vai nelikumīgu apstrādi un pret nejaušu nozaudēšanu, iznīcināšanu vai sabojāšanu, izmantojot atbilstošus tehniskos vai organizatoriskos pasākumus. Turklāt atbilstoši Regulas 2016/679 ievada 39. apsvērumam personas dati būtu jāapstrādā veidā, kas nodrošina personas datu pienācīgu drošību un konfidencialitāti, tostarp nepieļaujot neatļautu piekļuvi personas datiem vai to neatļautu izmantošanu un neatļautu piekļuvi aprīkojumam, kas izmantots apstrādei.

Izskatāmajā lietā apstrīdētā norma noteic vispārpieejamas informācijas statusu informācijai par transportlīdzekļu vadītājiem reģistrētajiem pārkāpumu uzskaites punktiem un pieļauj to izpaušanu jebkurai personai neatkarīgi no tā, vai šai personai ir pamatots iemesls attiecīgo informāciju saņemt. Pēc Satversmes tiesas ieskata, gadījumos, kad personas datiem ir noteikts vispārpieejamas informācijas statuss, personas datu pienācīgu drošību un konfidencialitāti varētu nebūt iespējams nodrošināt. Apstrīdētā norma pēc būtības paredz minēto personas datu beznosacījuma apstrādi izpaušanas veidā. Apstrīdētā norma pieļauj to, ka Direkcija pēc attiecīga informācijas pieprasījuma saņemšanas izpauž minētos personas datus informācijas pieprasītājam, pēc būtības neīstenojot personas datu drošības pasākumus.

Līdz ar to izskatāmās lietas izspriešanai varētu būt nepieciešams noskaidrot Regulas 2016/679 5. panta 1. punkta "f" apakšpunktā ietvertā principa "integritāte un konfidencialitāte" saturu, proti, noskaidrot, vai minētais princips ir interpretējams tādējādi, ka tas aizliedz tādu dalībvalsts tiesisko regulējumu, kas informācijai par transportlīdzekļu vadītājiem reģistrētajiem pārkāpumu uzskaites punktiem nosaka vispārpieejamas informācijas statusu un pieļauj attiecīgo datu apstrādi izpaušanas veidā.

13. Izskatāmajā lietā ir izteikti atšķirīgi viedokļi par to, vai informācija par transportlīdzekļu vadītājiem reģistrētajiem pārkāpumu uzskaites punktiem var tikt nodota atkalizmantošanai (*sk. pieteikumu un Saeimas atbildes rakstu lietas materiālu 7. un 47.–48. lp.*). Satversmes tiesa uzskata, ka, ievērojot šā lēmuma 11. punktā paustos apsvērumus, tam var būt nozīme izskatāmās lietas izspriešanā.

Valsts sektora informācijas atkalizmantošanas tiesiskā regulējuma un prakses minimālā saskaņošana Eiropas Savienībā tika veikta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 17. novembra direktīvu 2003/98/EK par valsts sektora informācijas atkalizmantošanu, kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 26. jūnija direktīvu 2013/37/ES (grozītā direktīva turpmāk – Direktīva 2003/98/EK). Minētās direktīvas prasības Latvijā ieviestas ar Informācijas atklātības likumu.

Informācijas atklātības likuma 1. panta 1. punkts noteic, ka informācija ir ziņa vai ziņu kopums jebkurā tehniski iespējamā fiksēšanas, uzglabāšanas vai nodošanas veidā. Savukārt atbilstoši tā paša panta 5. punktam atkalizmantošana ir iestādes rīcībā esošas un iestādes radītas vispārpieejamas informācijas izmantošana komerciālam vai nekomerciālam mērķim, kas nav šīs informācijas radīšanas sākotnējais mērķis, ja to dara privātpersona, kura iestādes rīcībā esošo informāciju izmanto, neveicot valsts pārvaldes uzdevumus. Pēc Satversmes tiesas ieskata, šīs tiesību normas varētu būt saistāmas ar Direktīvas 2003/98/EK 2. panta 3. un 4. punktā ietvertajām definīcijām, kā arī minētās direktīvas ievada 9. apsvērumā ietverto norādījumu, ka tā neparedz dalībvalstīm pienākumu atļaut dokumentu atkalizmantošanu.

Atbilstoši Direktīvas 2003/98/EK ievada 21. apsvērumam un 1. panta 4. punktam šī direktīva nemaina un nekādā veidā neskar personu aizsardzības līmeni attiecībā uz personas datu apstrādi saskaņā ar Eiropas Savienības un dalībvalstu tiesību aktu noteikumiem, jo īpaši Regulu 2016/679. Turklāt saskaņā ar Direktīvas 2003/98/EK 1. panta 2. punkta “cc” apakšpunktu šī direktīva neattiecas uz dokumentiem, kuriem piekļuve ir liegta vai ierobežota ar piekļuves režīmiem, kas pamatoti ar personas datu aizsardzību, un dokumentu daļām, kam var piekļūt saskaņā ar šiem režīmiem un kas satur personas datus, kuru atkalizmantošana tiesību aktos ir definēta kā nesavienojama ar tiesību aktiem par personu aizsardzību saistībā ar personas datu apstrādi. Līdzīgs ierobežojums ir ietverts arī Regulas 2016/679 ievada 154. apsvērumā, kurā uzsvērts, ka Direktīva 2003/98/EK nemaina pienākumus un tiesības, kas noteikti ar Regulu 2016/679.

Regulas 2016/679 5. pantā ir noteikti personas datu apstrādes principi, tostarp princips “nolūka ierobežojumi”. Tas nozīmē, ka personas dati tiek vākti konkrētos, skaidros un leģitīmos nolūkos un to turpmāku apstrādi neveic ar minētajiem nolūkiem nesavietojamā veidā. Turklāt atbilstoši Regulas 2016/679 ievada 50. apsvērumam šādā gadījumā personas datu apstrādes juridiskais pamats, ko paredz Eiropas Savienības vai dalībvalsts tiesību akti, var arī paredzēt turpmākas apstrādes juridisko pamatu. Savukārt tad, ja datu apstrāde ir balstīta uz Eiropas Savienības vai dalībvalsts tiesību aktiem un līdz ar to ir demokrātiskā sabiedrībā vajadzīgs un samērīgs pasākums, kas vērsts uz to, lai jo īpaši aizsargātu svarīgus vispārējo sabiedrības interešu mērķus, būtu jāļauj pārzinim turpināt personas datu apstrādi neatkarīgi no saderības ar nolūkiem. Jebkurā gadījumā būtu jānodrošina, lai tiek piemēroti Regulā 2016/679 noteiktie principi. Pēc Satversmes tiesas ieskata, izskatāmās lietas gadījumā, kad informācija par transportlīdzekļu vadītājiem reģistrētajiem pārkāpumu uzskaites punktiem var tikt nodota jebkurai personai, citstarp Atkalizmantošanas komersantiem, tālākās datu apstrādes nolūkus nav iespējams noteikt un pēc būtības nav iespējams izvērtēt, vai personas datu apstrāde netiek veikta ar minētajiem nolūkiem nesavietojamā veidā.

Regulas 2016/679 10. pantā ir noteiktas īpašas prasības personas datu apstrādei par sodāmību un pārkāpumiem vai ar tiem saistītiem drošības pasākumiem. Ja šīs prasības būtu uzskatāmas par piekļuves režīmu, kas personas datu aizsardzības labad ierobežo piekļuvi noteiktai informācijai, Regulas 2016/679 ievada 154. apsvēruma un Direktīvas 2003/98/EK 1. panta 2. punkta “cc” apakšpunkta izpratnē, tad Regulas 2016/679 10. pantā minētie personas dati nevarētu tikt nodoti atkalizmantošanai. Ja attiecībā uz transportlīdzekļu vadītājiem reģistrēto pārkāpumu uzskaites punktu izpaušanu, kas ar apstrīdēto normu tiek pieļauta, ir piemērojamas Regulas 2016/679 10. panta prasības, tad tas varētu būt tieši saistīts ar to, vai attiecīgā informācija var tikt nodota atkalizmantošanai.

Līdz ar to izskatāmās lietas izspriešanai varētu būt nepieciešams noskaidrot, vai Regulas 2016/679 ievada 50. un 154. apsvērumi, 5. panta

1. punkta “b” apakšpunkts un 10. pants, kā arī Direktīvas 2003/98/EK 1. panta 2. punkta “cc” apakšpunkts būtu interpretējami tādējādi, ka tie aizliedz tādu dalībvalsts tiesisko regulējumu, kas pieļauj informācijas par transportlīdzekļu vadītājiem reģistrētajiem pārkāpumu uzskaites punktiem nodošanu atkalizmantošanai.

14. Satversmes tiesas likuma 32. panta pirmā daļa noteic, ka Satversmes tiesas spriedums ir galīgs un stājas spēkā pasludināšanas brīdī. Turklāt atbilstoši tā paša panta trešajai daļai tiesību norma (akts), kuru Satversmes tiesa atzinusi par neatbilstošu augstāka juridiska spēka tiesību normai, uzskatāma par spēkā neesošu no Satversmes tiesas sprieduma publicēšanas dienas, ja Satversmes tiesa nav noteikusi citādi.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka, lemjot par brīdi, ar kuru apstrīdētā norma zaudē spēku, Satversmes tiesai iespēju robežās ir jāgādā, lai situācija, kāda varētu veidoties no šā brīža, nenodarītu būtisku kaitējumu atsevišķu personu interesēm (*sk. Satversmes tiesas 2006. gada 6. jūnija sprieduma lietā Nr. 2005-25-01 21. punktu*). Turklāt pat tad, ja apstrīdētā norma tiktu atzīta par neatbilstošu Satversmei, Satversmes tiesas uzdevums ir nepieļaut tādu situāciju, ka sprieduma atpakaļvērtais spēks būtiski aizskartu citu personu tiesības. Tieši pretēji – tiesas uzdevums ir pēc iespējas līdzsvarot personu atšķirīgās intereses (*sk. Satversmes tiesas 2011. gada 27. janvāra sprieduma lietā Nr. 2010-22-01 15. punktu*). Tādējādi, izšķiroties par brīdi, ar kuru apstrīdētā norma zaudē spēku, Satversmes tiesa katrā konkrētā lietā līdzsvaro tiesiskās drošības principu, no vienas puses, un atsevišķu personu pamattiesības, no otras puses.

Ņemot vērā šā lēmuma 11. un 12. punktā izteiktos apsvērumus, Satversmes tiesa tādā gadījumā, ja izskatāmajā lietā tiktu atzīts, ka apstrīdētā norma un ar to pieļautā informācijas par transportlīdzekļu vadītājiem reģistrētajiem pārkāpumu uzskaites punktiem apstrāde neatbilst Regulas 2016/679 prasībām un Satversmes 96. pantam, varētu lemt par brīdi, ar kuru apstrīdētā norma zaudē spēku. Tomēr izskatāmajā lietā, pieņemot šādu lēmumu, būtu jāievēro tas, ka tiesiskās drošības princips ir daļa no Eiropas

Savienības tiesiskās kārtības (sk., piemēram, *Eiropas Savienības Tiesas 2007. gada 21. jūnija sprieduma lietā C-158/06 "ROM-projecten", ECLI:EU:C:2007:370, 24. punktu*).

Kā atzinusi Eiropas Savienības Tiesa, tiesiskās drošības princips prasa, lai Eiropas Savienības tiesiskais regulējums ļautu ieinteresētajām personām precīzi zināt tām noteikto saistību apjomu. Personām nepārprotami jāzina savas tiesības un pienākumi un jāspēj atbilstoši rīkoties (*sal. sk. Eiropas Savienības Tiesas 2009. gada 10. marta sprieduma lietā C-345/06 "Heinrich", ECLI:EU:C:2009:140, 44. punktu*). Pēc Satversmes tiesas ieskata, gadījumos, kad varētu būt konstatējama nacionālā tiesiskā regulējuma neatbilstība Eiropas Savienības tiesībām, atbilstība tiesiskās drošības principam būtu jāvērtē kopsakarā ar Eiropas Savienības tiesību sistēmas pārākuma principu, kas noteic, ka attiecības starp Līguma noteikumiem un tieši piemērojamiem iestāžu aktiem, no vienas puses, un dalībvalstu tiesību normām, no otras puses, ir tādas, ka līdz ar minēto noteikumu un aktu stāšanās spēkā automātiski tiek liegta jebkādu pretrunīgu valsts tiesību normu piemērošana (*sk. Eiropas Savienības Tiesas 1978. gada 9. marta sprieduma lietā C-106/77 "Amministrazione delle finanze dello Stato v Simmenthal", ECLI:EU:C:1978:49, 17. punktu*). Tomēr atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas līdzšinējai judikatūrai, pamatojoties uz primāriem tiesiskās drošības apsvērumiem, kas saistīti gan ar publiskām, gan privātām interesēm, izņēmuma kārtā varētu būt pieļaujama tāda situācija, ka Eiropas Savienības tiesības netiek piemērotas, Eiropas Savienības Tiesai paredzot šādas ierobežošanas nosacījumus (*sal. sk. Eiropas Savienības Tiesas 2010. gada 8. septembra sprieduma lietā C-409/06 "Winner Wetten", ECLI:EU:C:2010:503, 67. punktu*).

Pēc Satversmes tiesas ieskata, izskatāmajā lietā varētu būt vērā ņemami tādi tiesiskās drošības apsvērumi, kuru dēļ apstrīdētā norma, pat ja tā un tajā paredzētā personas datu apstrāde neatbilst Regulas 2016/679 prasībām, tomēr būtu piemērojama un tās tiesiskās sekas būtu saglabājamās uz laiku līdz Satversmes tiesas galīgā nolēmuma spēkā stāšanās brīdim. Par šādu apsvērumu varētu uzskatīt, piemēram, to, ka apstrīdētā norma ir bijusi spēkā ilgu laiku

posmu, kurā informācija par pārkāpumu uzskaites punktiem tika apstrādāta. No izskatāmās lietas materiāliem izriet, ka Direkcija šajā laika posmā ikdienā ir veikusi liela datu apjoma apstrādi (*sk. 12. Saeimas Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijas 2018. gada 20. februāra sēdes audioierakstu lietas materiālos, 20.14 – 20.43 minūte*). Tādējādi arī to tiesisko attiecību skaits, kuras tiktu ietekmētas ar Satversmes tiesas galīgo nolēmumu, ir liels. Turklāt apstrīdētajā normā noteiktā informācija par transportlīdzekļu vadītājiem reģistrētajiem pārkāpumu uzskaites punktiem tika nodota Atkalizmantošanas komersantiem, kas veikuši tās turpmāku apstrādi.

Līdz ar to izskatāmās lietas izspriešanai varētu būt nepieciešams noskaidrot, vai tad, ja apstrīdētā norma un ar to pieļautā informācijas par transportlīdzekļu vadītājiem reģistrētajiem pārkāpumu uzskaites punktiem apstrāde ir pretrunā ar Regulas 2016/679 un Satversmes 96. panta prasībām, tiesiskās drošības princips un Eiropas Savienības tiesību pārākuma princips būtu interpretējami tādējādi, ka atbilstoši tiem izskatāmās lietas apstākļos pastāv tādi apsvērumi, kuru dēļ apstrīdētā norma varētu būt piemērojama un tās tiesiskās sekas saglabājamās uz laiku līdz Satversmes tiesas galīgā nolēmuma spēkā stāšanās brīdim.

Satversmes tiesa 2017. gada 28. februārī ir pieņēmusi lēmumu par kārtību, kādā tā pieņem lēmumu par jautājuma uzdošanu Eiropas Savienības Tiesai prejudiciāla nolēmuma pieņemšanai.

Nemot vērā minēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 26. panta pirmo daļu un Līguma par Eiropas Savienības darbību 267. pantu, Satversmes tiesa

nolēma:

1. Uzdod Eiropas Savienības Tiesai šādus jautājumus:

1.1. Vai Regulas 2016/679 10. pantā lietotais jēdziens “personas datu apstrāde par sodāmību un pārkāpumiem vai ar tiem saistītiem drošības

pasākumiem” ir interpretējams tādējādi, ka tas attiecas uz apstrīdētajā normā paredzēto informācijas par transportlīdzekļu vadītājiem reģistrētajiem pārkāpumu uzskaites punktiem apstrādi?

1.2. Neatkarīgi no atbildes uz pirmo jautājumu – vai Regulas 2016/679 normas, īpaši 5. panta 1. punkta “f” apakšpunktā nostiprinātais princips “integritāte un konfidencialitāte”, ir interpretējams tādējādi, ka tās aizliedz dalībvalstīm noteikt vispārpieejamas informācijas statusu informācijai par transportlīdzekļu vadītājiem reģistrētajiem pārkāpumu uzskaites punktiem un pieļaut attiecīgo datu apstrādi izpaušanas veidā?

1.3. Vai Regulas 2016/679 ievada 50. un 154. apsvērums, 5. panta 1. punkta “b” apakšpunkts un 10. pants, kā arī Direktīvas 2003/98/EK 1. panta 2. punkta “cc” apakšpunkts būtu interpretējami tādējādi, ka tie aizliedz tādu dalībvalsts tiesisko regulējumu, kas pieļauj informācijas par transportlīdzekļu vadītājiem reģistrētajiem pārkāpumu uzskaites punktiem nodošanu atkalizmantošanai?

1.4. Ja atbilde uz kādu no iepriekšējiem jautājumiem ir apstiprinoša – vai Eiropas Savienības tiesību pārākuma un tiesiskās drošības princips būtu interpretējami tādējādi, lai varētu pieļaut apstrīdētās normas piemērošanu un tās tiesisko seku saglabāšanu uz laiku līdz brīdim, kad stājas spēkā Satversmes tiesas galīgais nolēmums?

2. Apturēt tiesvedību lietā līdz brīdim, kad stājas spēkā Eiropas Savienības Tiesas nolēmums.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesas priekšsēdētāja

I. Ziemeles